SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. C. No. 213. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 9, 1993. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 9-го ЛИСТОПАДА 1993. Ч. 213. РІК C.

ВІДБУВСЯ VI СВІТОВИЙ КОНҐРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ

Торонто (О.К.). — Тут 2—7-го листопада відбувся VI Конґрес СКВУ, в якому взяло участь 285 зареєстрованих делегатів та численні гості. Гостями були представники незалежної української держави на чолі з віцепрем'єр-міністром Миколою Жулинським.

У VI Конґресі СКВУ взяли участь також представники українців Польщі, Румунії, Югославії, Словаччини і Чехії.

Вислідом праці Статутової комісії назву СКВУ змінено на СКУ — Світовий Конґрес Українців.

У зв'язку з тим, що на пост президента СКУ кандидували два активні громадяни Канади — д-р Дмитро Ціпивник і Ярослав Скрипник, голосування відбувалося таємними бальотами. У висліді голосування була різниця лише в п'ять голосів, а згідно зі статутом, вибір на президента має проходити двома третіми голосів управнених делегатів. З цього приводу справу ще раз повернено до Номінаційної комісії, яку очолював д-р Богдан Шебунчак.

Після узгіднення з кандидатами проголошено, що Я. Скрипник зрезиґнував в користь свого противника і на наступні п'ять років праці президентом СКУ став д-р Д. Ціпивник. З ним до Президії увійшли 33 особи — представники церков та центральних українських організацій, 50 осіб — до секретаріяту і 10 — до Контрольної комісії.

Заступниками президента обрано Олега Романишина — на першу половину каденції та Василя Веригу — на другу. Оксана Бризгун-Соколик обрана другим заступником президента СКУ, а Ярослав Соколик секретарем.

Подробиці про перебіг Конґресу появляться у наступних числах „Свободи".

В УКРАЇНІ ПІДВИЩУЮТЬ РІВЕНЬ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ

Київ. — Як повідомляє газета „Голос України" ч. 201, згідно з указом Президента України Леоніда Кравчука до адміністрації Президента України та до апарату Кабінету Міністрів, міністерств, інших центральних органів виконавчої влади та місцевих державних адміністрацій віднині працівників прийматимуть на конкурсовій базі. Ці заходи здійснюються з метою піднесення рівня та поліпшення якости праці органів державної виконавчої влади. При потребі виконання одноразових робіт працівники можуть бути прийняті на умовах контракту.

Згідно з вищезгаданим указом, до 1-го січня 1994 року атестацію мають пройти всі працівники адміністрації Президента та Кабінету Міністрів, за винятком обслуговуючого персоналу.

За вислугу літ у державних органах влади працівникам виплачуватиметься щомісячний бонус від 10 до 40 відсотків від зарплати. Особам, які прийняті на конкурсовій базі, бонус виплачується від дня прийняття їх на працю, а працюючим — від дня їхньої атестації.

Померла Г. Коренець

Джерзі Сиਤі, Н.Дж. — З Чикаґо наспіла вістка, що там у суботу, 6-го листопада 1993 року, Господь покликав до гурту друзів при Вічній Пластовій Ватрі — Ганну (Гандзю) Коренець.

Г. Коренець

Ганна Коренець прийшла на світ у родині Дениса та Ольги з Добрянських Коренців 1907 року у Львові, середущою із трьох дочок. Уже 13-річною юначкою стала пластункою, вступаючи до 2-го Полку ім. Марти Борецької при гімназії Сестер Василіянок у Львові. У 1927 році стає членкою куреня „Ті, що греблі рвуть", що його курінною була впродовж 50 років. Передавши провід куреня в молодші руки — Гандзю обрано почесною курінною обидвох сеніорського і старшо-пластунського куренів — Першою Греблею.

Закінчивши гімназію Сестер Василіянок у Львові Г. Коренець, вступає на фармацевтичний відділ Познанського університету. Після закінчення студій повертається і провадить аптеку у Львові. Одначе її головним зайняттям є праця з юнацтвом у Пласті. Вже у 1927 році є виховною референткою юначок у Верховній Пластовій Команді. Після розв'язання Пласту польською владою 1930 року, є активним членом тайного Пласту. У воєнні 1942-45 роки продовжує працю з юнацтвом у Виховних Спільнотах Української Молоді (ВСУМ), відповідаючи за виховну дію юнацтва. З відновленням Пласту в Німеччині 1945 року входить до складу проводу Союзу Українських Пластунів Емігрантів (СУПЕ), а від 1947 року до Головної Пластової Старшини Союзу Українських Пластунів у Німеччині. Від 1947 — 1949 виконує обов'язки заступниці Головної Командантки Пластунок.

З приїздом до ЗСА продовжує працю в Пласті, як член Головної Пластової Ради, крайового референта вишколу, голови Ідеологічної комісії Пластового Конґресу II-го та станичної місцевої станиці в Нюарку.

За безкорисну та віддану працю для української молоді її нагороджено медалею св. Юрія в золоті та Хрестом Заслуги за Значне Діло. Крім пластових обов'язків була також активною у громаді, як член Союзу Українок Америки та Товариства за Патріярхат. Повідомлення про похоронні відправи будуть подані пізніше.

ЛУГАНСЬКЕ. — Виробниче об'єднання „Луганськтепловоз" розпочало випускати борони та диски-лущильники, які досі виготовлялися тільки в Росії. Після випробування шістьох косилок експерти ствердили, що вони ліпші, ніж російські, крім того, їх можна купувати за українські карбованці.

ЕВРОПА ЗМІНЮЄ НАСТАНОВУ ДО УКРАЇНИ

Київ (УНІАР). — Тут у четвер, 4-го листопада, амбасадор Бельгії в Україні Інґеборґ Крістоферсон під час розмови з лідером Християнсько-Демократичної Партії України (ХДПУ) Віталієм Журавським сказала: „Европа принципово змінює свою настанову до України і свою політику щодо неї починає будувати без погодження з інтересами Москви". І. Крістоферсон повідомила, що незабаром представника України буде запрошено на зустріч із керівництвом НАТО і що Европейська спільнота сприймає Україну як один із важливих чинників стабільности в Европі. Щождо економічної допомоги, то вона буде відповідною до переведення українськими структурами реформ суспільства й економіки.

Цього тижня плянується розглянути й затвердити на сесії Верховної Ради негайні дії для забезпечення енерґетикою і подолання дефіциту платного балансу, а також удосконалення валютного реґулювання, політики цін та подолання гіперінфляції.

Президент України Леонід Кравчук видав указ, спрямований на стримання інфляції. Згідно з цим указом, підприємства і організації усіх форм власности можуть змінювати оптові ціни і тарифи на продукцію тільки відповідно до зросту видатків на виробництво, які не залежать від їхньої господарської діяльности.

Створено Дорадчий Комітет відносин Саскачеван-Україна

Ріджайна, Саскачеван (Д-р С. Дершко). — Завдяки ініціятиві Провінційного уряду Саскачевану та Провінційної Ради КУК Саскачевану, створено тут Дорадчий комітет для відносин Саскачеван—Україна. Половина членів назначена на рекомендацію Провінційної Ради КУК, другу половину призначив Провінційний уряд, що його очолює прем'єр Роман Романів.

Головою призначено д-ра Воробія із Ріджайни, який роками був дорадником Провінційного уряду в справах, зв'язаних із Україною. Він надзвичайно компетентна людина щодо зв'язків із Україною, у громадському та в науковому світі, зокрема, як колишній професор економічних наук виявився дуже помічним. Інші члени комітету: д-р Степан Дершко, містоголова; Юрко Жеребецький, секретар; адвокат Іван Роздільський, Христина Девром-Баран, — усі із Саскатуну; проф. Едвард Клапощак із Ріджайни, посол Мирон Ковальський із Прінс Альберт, пані Аудрей Ланґгорст з Батльфорду, та Бруно Косман з Кинністіно.

Завдання комітету — дати суґестії для покращання відносин між Саскачеваном і Україною у різних ділянках, таких як енерґія, хліборобство, продукція машинерії, освіта, культура, здоров'я, торгівля, фінанси та гуманітарна допомога.

Перше засідання Комітету відбулося у Ріджайні, 18-го жовтня 1993 року в приміщенні Саскачеванської леґіслятури. Засідання відкрив сам прем'єр Роман Романів. Він з'ясував ролю Комітету, яка є корисною як для цієї Канадської провінції, так і для України. Безпосередньо відповідальною особою за успіх цих важливих відносин, прем'єр Р. Романів призначив свого заступника Е. Тхоржевського, який вів дальше засідання, коли прем'єр мусів відійти до інших обов'язків. Губернатор Саскачевану Сильвія Федорук привітала засідання комітету, підкреслюючи важливість відносин між Україною і Саскачеваном, які все більше затіснюються.

Під час засідання виявилося, що великий вплив на Саскачеванський уряд зробили колишній міністер України Віктор Пинзеник та амбасадор України д-р Лев Лук'яненко, відвідуючи Саскачеван. Заступник прем'єра Е. Тхоржевський вибирається в Україну в місяці листопаді, а прем'єр — у травні 1994 року. Надіємося, що обидва вони заключать обопільні контракти, які будуть реалізовані. Також під час засідання обговорилось багато плянів на майбутнє і їх реалізацію.

Ми просимо наші установи та громадян звертатись до членів комітету із відповідними пропозиціями або теж через КУК, Провінційна Рада Саскачевану.

Правдоподібно, наш Комітет є першим комітетом у Канаді, який використовує Провінційний уряд для зв'язків із Україною, а якщо так, то є потреба таких комітетів у Альберті, Манітобі й Онтаріо.

З. Бжезінскі доповідав в Монтреалі

Монтреаль (ОУПС). — В рамках відзначувань 50-ліття Польського наукового інституту під керуванням д-ра Й. Літинського відбулася в МекҐілл університеті в Монтреалі 30-го жовтня доповідь проф. Збігнєва Бжезінского про „ґльобальні дилеми післякомуністичних перемін", в якій він дав ориґінальну аналізу сучасного стану „демократизації" східньої Европи при зберіганні тоталітарної системи в Азії, головно в Китаї. Багато уваги присвятив Бжезінскі подіям у Російській Федерації й висунув тезу про несумісність великодержавних аспірацій з одного боку й демократизації з другого. Для країн, що визволилися з-під московсько-комуністичного режиму залишається конечність концентрації всіх сил на вдержання статусу незалежних держав.

Доповідь проф. Бжезінского викликала ряд зауваг і питань, на які він давав переконливі відповіді. Вставанням з місць і довготривалими оплесками присутні виявили свою пошану для доповідача й високу оцінку його виступу.

Відновлюючи своє знайомство з гостем із Америки, проф. Ярослав Рудницький погратулював йому за недавнє вшанування його „почесним громадянством" Перемишля й порушив справу польсько-українських взаємин в науковій та політично-економічній ділянці. Як останній із живучих сиґнаторів „української декляції" про співробітництво з 1979 року, він вказав на її дальшу актуальність і передав З. Бжезінскому один із рідкісних друкованих примірників із повним текстом цієї декларації.

Існує небезпека розповсюдження АІДС в Европі

Берлін. — Обвинувачення німецької фірми в тому, що вона свідомо продавала лікарям і клінікам у Німеччині та інших країнах кров заражену вірусом АІДС викликало бурхливе занепокоєння серед европейської спільноти, а зокрема у Німеччині. Італія, Швеція, Франція, Швайцарія та Австрія вже стримали закуп крови від німецької фірми УБ Плязма, а офіційні чинники в Англії, Греції та Чехії розпочали інтенсивну перевірку чи і до їхніх лікарень дійшла ця заражена кров.

Керівники німецької аґенції охорони здоров'я скликали надзвичайне засідання в Гамбурґу, після якого з'ясували, що майже два мільйони німців у лікарнях отримали заражену кров. Вони також порекомендували всім, які стурбовані можливістю зараження, зробити перевірку крови.

Прокуратура у Кобленці, осідку фірми УБ Плязма, ствердила, що від початку свого існування у 1985 році згадана фірма напевно продала якусь частину зараженої крови. Фірму УБ Плязма закрито минулого місяця, як тільки справа зараженої крови вийшла на поверхню, але в тому часі вона постачала кров до 65 німецьких лікарень і клінік, як також і своїм закордонним клієнтам. Згідно з німецькими законами, відповідальність за перевірку крови несе приватна індустрія, що її постачає, та державні управління, які відповідають за цю ділянку.

Від минулої п'ятниці, 29-го жовтня, німецькі влсаті заарештували чотирьох працівників фірми, включно з її директором, обвинувачуючи їх у шахрайстві та ненавмисному вбивстві. Один із заарештованих — керівник ляборaторії фірми УБ Плязма, працював також частинно як ляборaторійний технік для інституту, що постачає кров для німецького війська. Досліджeння ведуться чи кров заражена вірусом АІДС потрапила також до німецьких військових лікарень.

Департамент охорони здоров'я ЗСА перевіряє чи його працівники в Німеччині могли бути заражені, перебуваючи у німецькій лікарні. Американські військові бази для своїх лікарень постачають кров із ЗСА та перевіряють її періодично від 1985 року.

Українка стала членом стейтової комісії

Джерзі Сиਤі, Н.Дж. — З бюра Комісії справ спадщини Пенсильванії в Гарісбурґу повідомили, що ґубернатор Роберт Кейсі найменував Анну Пальчук-Гарріс уповноваженою української громади стейту до вище згаданої комісії.

До її обов'язків належатиме посередництво між українсько-американськими організаціями і Пенсильванійською комісією справ спадщини.

Якщо в громаді є якісь спеціяльні потреби, то слід контактуватися з А. Пальчук-Гарріс, пишучи на адресу: Mrs. Ann Palczuk-Harris, 2025 Richard Rd. Willow Grove, Pa. 19090, або телефонувати на число (215) 659-6527.

У СВІТІ

СИНОД РОСІЙСЬКОЇ Православної Церкви позбавив сану священика Ґлеба Якуніна „у зв'язку зі свідомим непослухом Церкви". У повідомленні, що його розповсюдив відділ зовнішніх церковних відносин, сказано, що колишній народний депутат Росії Ґлеб Якунін „не виконав рішення Священного Синоду про неучасть священнослужителів у виборах в новий парлямент, заявивши про свою незгоду з думкою Синоду. Досвід участи священнослужителів у виборчих органах влади показав, що у переважній більшості вони були втягнуті у політичну боротьбу, яка перебуває у протиріччі з пасторським підходом Церкви до вирішення громадських проблем", — сказано у повідомленні.

ВІДОМИЙ ЖУРНАЛІСТ Вілліям Марш призначений президентом радіостанції „Свобода" і „Вільна Европа", головна редакція яких знаходиться у Мюнхені, Німеччина. Перед В. Маршем стоїть нелегке завдання: провести зменшення працівників обох радіостанцій майже вдвічі.

ГОЛОВА ВИКОНКОМУ Палестинської визвольної організації (ПВО) Ясір Арафат звернувся до короля Марокко Гасана II з просьбою переконати арабські країни в необхідності розморозити всі рахунки організації, що знаходяться в банках цих держав. За словами єгипетської газети „Аль Ахрам", Я. Арафат мотивував своє звернення до марокканського монарха тим, що здійснення укладеного у вересні договору між ПВО та Ізраїлем про надання самоуправління палестинцям на частині окупованих земель і відновлення економіки сектора Гази і західнього берега ріки Йордан вимагатиме „величезних засобів".

ЛІВІЙСЬКИЙ ДИКТАТОР Муаммар Каддафі заявив, що не піддасться тискові Заходу і не видасть двох своїх співгромадян, запідозрених в організації вибуху на покладі американського літака над шотляндським селом Локербі в кінці 1988 року. В результаті вибуху загинуло 270 осіб. М.Каддафі зауважив, що прагне якомога швидше урегулювати конфлікт, із-за якого його країна від квітня 1992 року опинилася в економічній бльокаді. За словами лівійського лідера, Захід застосовує до його країни політику викручування рук, яка ні до чого не приведе. „Локербі для нас надто незначний випадок", — сказав Каддафі.

З КАБУЛЮ В РАЙОН бойових дій від'їхала мирна делеґація у складі шести осіб. В інтерв'ю кореспондентові аґентства Франс Пресс голова делеґації лідер шіїтів Асеф Мохсені повідомив, що мета їхньої поїздки в Таґаб — „добитися припинення вогню між загонами Гекматіяра і силами президента Раббані та колишнього міністра оборони Афганістану Масуда". „Я маю надію, що наша місія буде успішною, припинення вогню буде досягнуто, адже ворогуючі сторони не добилися своєї мети збройним шляхом", — сказав А. Мосхені.

Б. ЄЛЬЦИН ВІДМОВИВСЯ ВІД ВИБОРІВ

Москва. — Президент Росії Боріс Єльцин заявив групі редакторів газет і журналів, що змінив свою думку: відмовляється від ідеї проведення надзвичайних виборів і має намір залишатися на своєму пості до кінця своєї каденції у 1996 році.

Така заява Б. Єльцина здивувала не тільки його опонентів, але й політичних прихильників, з якими він, мабуть, не консультувався. Адже голова адміністрації президента Сєргєй Філатов ще напередодні відкинув таку пропозицію, сказавши, що Єльшин не буде анулювати дотермінових президентських виборів хоч би з моральних міркувань.

Опозиція осудила російського президента, обвинуватівши його в негідних трюках і навіть психічному тиску на російських виборців у відповідальний момент, коли почалася і набирає ходу виборча кампанія висунення депутатів нижньої палати нового російського парляменту.

У суботу, 6-го листопада, минув термін збору підписів для висунення кандидатур в нижню палату, і багато виборчих бльоків спішили зібрати необхідну кількість голосів.

Коментуючи заяву російського президента, лідер Селянської партії Міхаїл Лапшин заявив у пресі, що його партія, яка зібрала своєчасно коло півмільйона голосіву, осуджує маневри голови держави. М. Лапшин вважає, що Б. Єльцинові вдалося заспокоїти народ обіцянкою дотермінових виборів президента, тому на початку жовтня народ не пішов за його опонентами з парляменту. Єльцин розуміє, що 12-го червня 1994 року у надзвичайних президентських виборах народ проголосував би проти нього.

Пояснюючи своє рішення відмовитися від дотермінових президентських виборів, Єльцин сказав, що він повинен повністю використати мандат народного довір'я.

В УКРАЇНІ

КИЇВ. — Пресова служба Конґресу Національно-Демократичних Сил України спростувала твердження президента Росії Боріса Єльцина про те, що Ярослав Мудрий був засновником російської державности. На відкритті пам'ятника Ярославу Мудрому в російському місті Ярославлі Б. Єльцин назвав його „збирачем російських земель", не згадавши, що йдеться про видатного діяча української історії. У заяві сказано, що частина території, яка сьогодні входить до Російської Федерації, в давні часи належала до держави Київська Русь. Як видно з назви — її столицею був Київ, а не Москва чи Петербурґ, які стали центрами російської держави сотні років пізніше. „Попри все, — пишуть автори заяви КНДС, — ми вдячні Росії, що належно вшановує пам'ять видатних українських мужів".

ХАРКІВ. — Соціологи Харківського Державного Університету провели опитування мешканців міста щодо входу України до економічного союзу в межах СНД. За входом на правах повноправного члена висловилися 69 відсотків харків'ян, за вхід на правах асоційованого членства — 11 відс., проти — 8 відс. Не цікавляться проблемою 9 відс. харків'ян.

ЛЬВІВ. — Президент України Леонід Кравчук надіслав привітання учасникам зборів, присвячених 75-ій річниці проголошення Західньо-Української Народної Республіки і Української Народної Республіки, які майже одночасно постали з руїн двох старих імперій. Як сказано в телеграмі Президента, „то було покликано багатовіковим прагненням українського народу до волі, до рівности в европейському співтоваристві і стверджувало святе право кожного бути господарем на власній землі".

В АМЕРИЦІ

УРЯД ПРЕЗИДЕНТА Билла Клінтона у своїх намаганнях переконати загальну громадськість про потребу та користі запропонованого Президентом пляну охорони здоров'я, вже втретє представляє передбачені можливі цифри для його оплати. Виступаючи минулого тижня, Ліон Панетта, керівник державного бюджету, підкреслив, що 70 відсотків громадян будуть платити менше або те, що платять тепер. Сенатській комісії фінансів він сказав, що пересічне заощадження для родини буде 61 дол. місячно, а лишніх 30 відсотків громадян будуть платити в загальному тільки 24 дол. більше кожного місяця.

У СВОЄМУ ПЕРШОМУ від травня офіційному виступі перед Сенатською комісією закордонних справ, секретар Державного департаменту Воррен Кристофер зробив переоцінку американської закордонної політики. Серед ним вичеслених точок не згадується про відновлення демократичного ладу в Гаїті, припинення воєнних дій у Боснії чи замирення ворогуючих племінних фракцій у Сомалії. Він намагався відтягнути увагу від неуспіхів ЗСА у цих трьох вище згаданих конфліктах, заявляючи, що це були „важкі ситуації" де „не все пішло так, як ми заплянували". З його виступу виявляється, що закордонна політика ЗСА тепер опиратиметься на американських економічних інтересах за кордоном, підтримці реформ у колишньому СССР, відновленні НАТО, сприянні демократії та ринковій системі в Азії, замиренні на Близькому Сході та зупиненні розповсюдження ядерної та іншої зброї масового знищення.

НАЙНОВІШІ УРЯДОВІ ДОСЛІДИ виказують, що найздібніші учні в американських середніх школах не є зацікавлені існуючою програмою навчання, бо вона замало вимагаюча. У результаті всі вони до загину нудяться на лекціях і в кінцевому висліді виходять зі своїх шкіл куди менше освіченими, як їхні ровесники в інших країнах світу. ЗСА вже кілька років підряд намагаються поліпшити свою програму освіти, але великих успіхів у цьому напрямку нема. Причиною цього, на думку аналітиків і деяких педагогів, є роздріблення американської шкільної системи відповідальність якої опирається на місцевих шкільних радах.

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA:(201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to: "Svoboda". 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.(201) 434-0237. (201) 434-0807. (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $ 40.00, на півроку —$22.00 на 3 місяці—$12.00
Для членів УНСоюзу $15.00. річно За кожну зміну адреси—$1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою —
За зміст оголошень Редакція не відповідає

P O Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Проти злочинних багатіїв в Україні

В Україні існує така парадоксальна ситуація, що поруч із загальною бідністю, поруч із затяжною економічною кризою, зі щораз ширше відхиленими ножицями заробітків та цін, поруч з інфляцією, яка вже вихопилася з-під контролі, і великим безробіттям — є мільйонери не безвартісних купонів, а твердої валюти — долярів чи німецьких марок. Це дещо нагадує явище комуністичних „совбурів", совєтських буржуїв, які мали розкішні помешкання та підміські дачі і яким постачали додому найбільш вибагливі харчі, в той час як перед крамницями з хлібом стояли довжелезні черги. Українських совбурів називають „мафіозами". Леонід Кучма у своїй промові, коли почав урядувати як прем'єр, заповів боротьбу проти мафії, але виявилося, що мафія сильніша і вона залишилася, а Кучма відійшов геть.

Великих маєтків доробилися директори фабрик та численних великих промислових підприємств, бо Україна, колишня „житниця Европи", перестала бути хліборобською країною, вона упромисловлена і продукує всілякий крам величезної вартости. Той крам вивозять поза кордони України, продають за тверду валюту і залишають її у закордонних, головно швайцарських банках. Та процедура триває вже третій рік.

Лише минулого тижня Президент Леонід Кравчук видав указ, який прикорочує ту несамовиту практику, яка насправді є постійним грабежем державного майна з прибутком до приватних кишень злочинних технократів. Указ вистилізований якимось фінансовим дорадником Кравчука, повний фахових висловів і зворотів, зрозумілих для фахівців. Але суть ясна: для відкривання собі біжучого рахунку (конто) у будь-якому закордонному банку треба мати дозвіл від властей України (від Національного Банку). Забороняється вести нелеґальний продаж фабричних продуктів, забороняється давати його на чорний ринок, забороняється проводити нелеґальну виміну чужої валюти на карбованці (купони), зате дозволяється відкривати у банках України приватні щадничі рахунки чужою твердою валютою. Українські торговельно-фінансові спекулянти (простою мовою — шахраї) мають тісний зв'язок з добре їм знайомим ринком експорту-імпорту Федеративної Росії. Читаємо, що борг України Росії зріс неправильно, бо додали до нього суму 125 більйонів російських рублів рівновартости 298 мільйонів долярів. Не орієнтуємося, що склалося на таке астрономічне заборгування.

Невідомо ще, як на практиці виглядатиме наслідок отого розпорядження Л. Кравчука. Покищо треба поґратулювати йому, що врешті розпочав боротьбу проти систематичного плянового розкрадання державного майна. Нема сумніву, що багатії, які молоду українську державу перетворили у дійну корову для самозбагачування з повною байдужістю до потреб держави, напевне будуть боротися проти будь-яких законних заходів, націлених на скасування тієї злочинної мафії.

Леонідові Кравчукові закидають, що він гарний репрезентант держави України, але поганий адміністратор і людина, яка не має відваги протидіяти різним внутрішнім деструктивним силам. Дво і піврічний економічний хаос в Україні довів до скандалу, що приватні одиниці в ЗСА мусять займатися збіркою грошей від української громади в діяспорі, коли в Україні існують мільйонери, які кепкують собі з державних властей і до кишень яких не має доступу держава.

Можна тільки побажати Президентові Кравчукові, щоб він не зупинився на шляху, що його вибрав отим розумним розпорядком і щоб не дав себе відстрашити, коли б „мафіозо" використали терен Верховної Ради для оборони своїх інтересів. Приватизація фабрик та інших промислових підприємств покищо практично неможлива, бо викупили б їх ті самі багатії, які тепер жирують на беззаконні в Україні. Хай отой указ чи розпорядок Л. Кравчука започаткує нову еру у процесі економічного оздоровлення України.

Іван Дзюба,
міністер культури України

НЕЗАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНИ І ПРОБЛЕМИ КУЛЬТУРИ

(Доповідь виголошена на симпозіюмі „Україна: Два роки незалежности", організованому Комітетом Українознавчих Студій при Йоркському університеті в Канаді 8-9-го жовтня 1993 року).

I

Незалежність України є сьогодні великим фактом, але таким фактом, який, здається, не має прямих аналогій в історії. Йдеться про особливу, неоднозначну якість, міру і форму цієї незалежности. Бувши незаперечною з погляду волевиявлення народу і, отже, в аспектах юридичному та міжнародно-політичному, вона потребує ще конструктивного творення, конкретної реалізації в аспектах розбудови демократичних форм державности і громадського життя, цілісної господарської системи та повнокровної національної культури, адекватної образові модерного суспільства.

Ці драматичні проблеми невідступно постали перед Україною у своїй взаємопов'язаності. Розв'язання їх можливе не як акт, лише як процес, більш або менш тривалий і забезпечений цілеспрямованими зусиллями суспільства.

Я коротко зупинюся тут на культурному забезпеченні незалежности України та на перспективах розвитку культури в незалежній Україні, на проблемі створення концепції національної, або державної, культурної політики.

Щоб зрозуміти нинішні проблеми української культури, треба звернутися до оцінки її стану напередодні здобуття Україною незалежности. Тобто: що ми дістали в спадщину? З чим увійшли в незалежність?

Історично українська культура виявила свою життєздатність, витворивши значний потенціял за надзвичайно несприятливих обставин, за умов національного гноблення, а в певні історичні періоди — і прямого фізичного нищення. На рівні етнічної самобутности ця життєздатність виявилася у збереженні багатьох традицій естетики побуту, художніх ремесл, взагалі у значному обсязі фолкльорної пам'яті та фолкльорних форм самовиявлення, а головне — у збереженні культурно-генеративної енерґії, принаймні почасти; у невтраченій здатности породжувати нові творчі сили і давати ґрунт для художніх шукань.

У галузі професійного мистецтва ця життєздатність виявилася в тому, що українська культура, наполегливо використовуючи ті можливості, які для неї виникали внаслідок вимушених поступок царського, а потім совєтського режиму, зуміла розвинути більшість сучасних видів мистецтв, а в багатьох із них створити кляси́чні цінності і дати імена світової міри.

У Совєтській Україні була створена і певна, хоч і обмежена та спотворена, інфраструктура національної культури. Не треба спрощувати культурну політику большевицького режиму в Україні і подавати справу так, ніби вона вся зводилася до брутального і одвертого винищення української культури. То був один бік цієї політики. Але жоден режим, жоден суспільний лад не може існувати без спроб створення „своєї" культури. Отже, другий бік — послідовна і цілеспрямована підтримка такої української культури, яка працювала б на большевицький режим, на створення того нового суспільства, яке він спроєктував. Для стимулювання такої культури режим ішов на значні інвестиції та суспільні зусилля. Але на периферії цієї офіційної культури, почасти в межах її інфраструктури, підтримувалася і життєдіяльність деяких здорових гілок постійно обламуваного дерева національної культури.

Деякі види мистецтва, які у своїй природі несуть етнографічний характер, — оперне, балетне, хореографічне мистецтво тощо, — і через те не перебували в епіцентрі ідеологічних випробувань, сягали високого професійного рівня. Багато що в інших галузях культури вирішував талант митця та його опірність політичному і психологічному тискові.

Особливо слід відзначити добру постановку в Україні освіти, зокрема естетичної освіти дітей у системі музичних і художніх шкіл, — хоч ця освіта великою мірою була позбавлена національного характеру.

Водночас українська національна культура зазнала глибоких спотворень під тиском тоталітаризму, набула рис ущербности і навіть приречености.

Витравлення історичної пам'яті і релігійних традицій у суспільстві, яких не могли замінити догмати офіційної ідеології, — породили почуття глибокої духовної спустошености, що трагічним чином відбилося на якості культурного життя.

Протягом багатьох десятиліть українська суспільність і українська культура були ізольовані від Заходу, від світового культурного життя, — і водночас безборонні перед культурною інфільтрацією з північного сходу, яка далеко вийшла за межі нормальних культурних обмінів і співпраці, а фактично набрала ознак культурної аґресії.

Продовження буде.

Василь Кацавейко-Сірський

Державне дзеркало: погляньмо на себе, діяспорці!

Не шукаймо досконалих ліній
В кривому дзеркалі опіній.
Ліна Костенко

Два роки тому ми ще були „діяспорним народом", зовсім відмінним від державних народів. Звичайні державні народи не мають проблем зі собою; діяспорці, натомість, намагаючись заспокоїти свої державні аспірації, дуже часто шукають порятунку та розв'язки своїх проблем у морі фантастики, що дозволяє їм збільшувати свій політичний капітал на всіх діяспорних екранах і то до безконечних меж. Для прикладу: пані Діяспорія створила для своїх самостійних племен три-чотири Державні Правління (з архівами в одній течці); наукові товариства, що займаються тільки „науковими збірниками"; упівські товариства з неупівськими членами; патріярхальні організації без патріярхату; демократичні організації без демократії; визвольні фронти без армій і т. д. І найбільшим дипломатичним успіхом вважається випадковий потиск руки американського Президента на святкуванні Дня поневолених народів.

І от „вибухла" несподівано Україна й світ про неї нічого не знає. Якби не Чорнобиль, то Україні хоч і не існуй на світі. Але ядерна потвора посунулася і за кордони України, і світ, боячись за свою шкуру, почав поволі помічати нас.

Сьогодні ми вже державний народ, що мусить мати дійсне державне обличчя. Правда, дволітня держава як дволітнє дитя — часом пеленки сухі, часом пахнуть „золотом". Діяспорія на хвилинку вибухла державним фаєрверком — почалися на часок безконечні святкування, бенкети, а потім насунулася на нас якась незбагненна ніким Апатія. Народ, пам'ятаючи, мабуть комічне купно амбасади в Оттаві та европейський „Голодний трибунал", перестав давати гроші на КУК та СиКаВУ. Чомусь ми забули, що апатія — це нормальна хвороба всіх недержавних народів, що раптом сталися державними. Наведемо приклад: 20 років тому наш сенатор Юзик і німецький департамент університету Вотерлу організували спільну „мультикультуральну" конференцію. І хто взяв у ній участь? Тільки наш брат і жменька німців. Голова німецького департаменту рвав на голові волосся. А відповідь була проста: нашого брата на конференцію гнала Туга за батьківщиною. Німці такої туги не мали. А коли хтось із них мав її, то сідав на літак і за 6—7 годин пив добре німецьке пиво у Франкфурті та приспівував собі „Дойчлянд, Дойчлянд, ібер аллес". І ось тепер, після дворічної незалежности, ми з патріотичних діяспорців перемінилися у державних „німців". І за дев'ять — десять годин можемо співати „Ще не вмерла" на самому березі Дніпра. І не тільки співати: сотні нашої професійної молоді вже полетіли будувати Україну. Розуміється, що посунули туди й Кунівці, щоб принести батьківщині зразок діяспорних чварів. Та й кількашерстні „націоналісти", що хочуть будувати Україну кожний на свій лад, і на свою користь.

Правда, діяспорні навички не зникнуть через ніч, вони, звично, ще котяться по інерції. Докази? Чому посилати наших дітей навчатися української культури в Мюнхені („Як німець покаже"), чому не до Києва? І якщо Україна вибрала собі Президента, то чому не померли наглою смертю всякі діяспорні державні правління? Якщо парлямент поблагословив державний прапор, то чому створювати ще підпільні армії?

Щоб відповісти на всі ці питання, недавно Йоркський університет у Торонто підготував конференцію на тему „Україна: два роки незалежности". Приїхали з Києва великі риби, щоб сказати нам, чому України ще до сьогодні немає в Україні. Економіст Пинзеник сказав нам, що Україна терпить завдяки „елітарним упривілейованим групам" з ексклюзивними правами на торгівлю з Заходом і з необмеженими державними кредитами. Їм попадає в кишеню ввесь мільйоновий прибуток, а на Україну їм „чхать". Пинзеник сказав нам і про небувале в світі, але бувале в Україні, економічне явище: „Якщо в Україні перестануть працювати фабрики, а робітники одержать свою нормальну платню, сидячи вдома, то Україна заощадить на цьому грубі мільярди грошей". І закінчив він свій виступ такими словами: „Ми маємо досить ваших (діяспорних) порад. Беріть мітли в руки та починайте замітати вулиці!" Не будемо тут згадувати реакції слухачів, але Пинзеникові дуже дипломатично відповів генерал Кравців, що вже добрий рік „замітає" мілітарні проблеми в Україні: „І ви замітайте вулиці, але всі разом і в одному напрямі".

Виступали з доповідями ще два достойні гості з Києва, хоч і не достойною англійською мовою. Були й деякі дивні відповіді на запитання декого зі слуха-

(Закінчення на стор. 5)

Д-р Олег М. Волянський

„СЛОВО ЛІКАРЯ" НА ПОЛТАВЩИНІ

Із централі Українського Лікарського Товариства Північної Америки одержав я недавно три числа медичної газети „Слово Лікаря", що його видає Миргородський Осередок Всеукраїнського Лікарського Товариства, а саме — за травень, червень і липень 1993 року. Вони цікаві не лише з огляду на медичні інформації, але також через їхній наскрізь патріотичний дух. У травневому числі маємо вістку про першу українську конференцію „Народна, нетрадиційна Медицина і Шляхи її Розвитку", що відбулася у Полтаві 10—14 травня 1993 року з участю біля 300 осіб. Було багато доповідей і видано збірник, що містить близько 170 тез. „Та, на жаль, майже всі вони російською мовою. Не зовсім це личить першій Українській", слушно нарікає дописувач Олександер Тілікін.

Тривожною є стаття президента Всеукраїнського Лікарського Товариства д-ра Любомира Пирога, під заголовком „За що живемо, за що лікуємося. Порахуймо, чому нас в Україні стає менше". Д-р Пиріг з'ясовує критичну економічну ситуацію в Україні і її вплив на демографічний стан у державі. Теперішні обставини не є сприятливими для вирощування дітей, а рівночасно спричиняють передчасну смертність серед дорослих. Зокрема, незбалянсоване харчування, де переважають вуглеводи, сприяє розвоєві патологічних станів, як наприклад, „цукровий діябет, ожиріння, атеросклероз, гіпертонія, інфаркт міокарда, особливо на тлі соціяльно та побутово стресових ситуацій". Автор д-р Л. Пиріг кінчає статтю пересторогою до урядових чинників словами: „Час визначить відповідальність тих, кому доручене піклування про здоров'я цілої нації, яка, вірю, зупиниться у процесі свого поступового вимирання".

В усіх трьох числах газети „Слово Лікаря" є частини довшої статті „Українська медична термінологія", що її написав д-р Станіслав Нечаїв, голова Українського Лікарського Товариства в Києві та голова Товариства Української Мови ім. Тараса Шевченка також у Києві. Автор дає огляд розвитку медичної термінології в Україні та процесу її русифікації. Після періоду Українізації всі українські медичні словники копіюють російський стандарт так, що, як каже автор, „по суті, у значній мірі є російсько-російськими". Українське Лікарське Товариство, з допомогою д-ра Л. Пирога, підготувало до друку „Українсько-російський медичний словник". Це перша спроба, після розвалу совєтської імперії, відродити українське лікарське назовництво. Добре опрацьована стаття про Українську Медичну Термінологію вимагає окремого обговорення, до чого варт повернутися згодом.

Число за червень 1993 року є спонзороване д-ром Павлом Пундієм з Чікаго, Ілл., архіварем Українського Лікарського Товариства Північної Америки та Світової Федерації Українських Лікарських Товариств, одним з найбільш активних громадських діячів української медичної діяспори. Його фотографія разом із короткою інформацією про нього та подякою є поміщена на першій сторінці газети. Тут ми маємо також звіт про Третю Конференцію Християн Лікарів, яка відбулася в Києві з участю лікарів із семи европейських країн та З'єднаних Стейтів Америки. Однак, головною статтею у червневому виданні є знову слово д-ра Любомира Пирога: „Лікарю, заговори українською". Стаття цього лікаря-патріота продовжується у липневому числі і ще не закінчена. У цій вдумливій статті автор д-р Л. Пиріг розказує про анкету, що її провело Всеукраїнське Лікарське Товариство серед лікарів України. Одним із питань була справа вживання української мови. Одержано 884 відповіді, в більшості із західніх областей. Результати, як можна було сподіватися, є розчаровуючі, бо коли, наприклад, із 402-ох лікарів Тернопільщини 96 відсотків вживають всюди українську мову, то із 220-ти лікарів центральних і східніх областей лише 25,4 відсотка це робить. До статті д-ра Любомира Пирога теж варто ще раз повернутися, коли вона буде скінчена.

Крім головних статтей згадаймо і про інші інформації, наприклад, про „Аптеку народних ліків" у Києві. Власники цієї аптеки подружжя Зубицькі продукують різні ліки із зел під назвами, які звичайно вказують на їхню дію: „Подагрин", „Ревматизм", „Артритан", „Болиголов", „Легеневий Бальзам" і інші. Забавною є рубрика „Цікаво Знати". Тут говорить-

(Закінчення на стор. 6-ій)

„ШОВКОВА" РУСИФІКАЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРИ

(Уривки із брошури авторства Романа Сербина і Ярослава Харчука, яка появилася в Монтреалі 1993 року)

I

Упродовж довгих років боролася українська діяспора, щоб затримати українську мову, культуру і своє українське обличчя. В Канаді англомовне оточення постійно вело стихійний, а давніше навіть відверто цілеспрямований наступ на нашу мову. Пригадаймо собі лише закриття україномовних шкіл в Манітобі в 1916 році. Ще до п'ятдесятих років цього сторіччя люди втрачали працю, якщо трималися при своєму українстві, їм доводилося міняти прізвища, аби не втрачати шансів на підвищення на місцях праці, вчителі у школах нерідко забороняли дітям розмовляти по-українському на перерві. Тиск на „інородців" був відвертий і грубий, аж поки не настали новітні часи, коли Захід пройнявся філософією людських прав, а Канада, прийнявши політику „мультикультуралізму", навіть почала давати фінансову допомогу етнічним меншостям, які бажали далі плекати свою материнську мову. І в той же час прийшла нова загроза українській мові: із зрусифікованої України ширилися підступні тенденції глибинної мовної русифікації.

Українська діяспора ніколи не втрачала духового зв'язку з країною своїх батьків і дідів. Чи це були селяни, які шукали вільних земель в Канаді, чи політичні втікачі, змушені до виїзду окупаційними режимами, українські переселенці і їхні потомки в Канаді дбали про долю українського народу й уболівали за зрусифіковану Україну. Можливості прямої допомоги далекій батьківщині були обмежені, але між ними чи не найважливішою уважалося зберігати мову діяспори від англійщення і від російщення. Тому, коли з України час від часу навідувалися до нас науковці, в тому числі й лінґвісти, які боронили зрусифікований варіянт своєї мови, то діяспора відносилася до них із зрозумінням, пояснюючи їхнє ставлення до мовної теми колоніяльним станом України: так їх примушували говорити, або ж вони не мали змоги краще вивчити матеріял. Всім було зрозуміло, що режим старався звести українську мову до мови окраїни совєтської імперії, і тому Україні накидався „совокраїнський" правопис. Вважали, що все зміниться, коли Україна стане вільною.

І ось пройшло вже два роки, відколи Україна проголосила незалежність, але з прикрістю доводиться ствердити, що мовна ситуація в діяспорі не поліпшилася, а погіршилася. Бо вже протягом кількох років русизми, яких ніколи не було чути в діяспорі, знаходимо в газетах, в радіо- і телевізійних програмах, у церкві і на громадських сходинах. Не піддавалася колись діяспора царським і совєтським Валуївським указам, а тепер не може втриматися проти розкладу „зі середини". Не один ставить собі запитання: „І чи треба було чекати на самостійність України, щоб опинитись під тиском 'шовкової русифікації'?"

Після короткого „медового місяця" діяспори з Україною прийшли моменти розчарування. Діяспору непокоїло, що денаціоналізація України зайшла далеко далі, як цього можна було сподіватися, але ще більше боліло її те, що совєтському режимові вдалося притупити в українській інтеліґенції відчуття пошани і любови до своєї мови та бажання відчистити її від русизмів. Бо як інакше можна пояснити появу того компромітуючого проєкту правопису, що його запропонував київський Інститут мовознавства три роки тому? Правописну комісію довелося розпустити, а в Україні й далі панує правопис колоніяльної доби. І хоча букву „ґ" ніби-то „реґабілітовано", то її не впроваджують в друк навіть ті видавництва, які користуються західніми комп'ютерними програмами, в яких уже давно були вставлені всі букви всіх слов'янських мов, а в тому числі й буква „ґ". На „совокраїнський" правопис перейшов — після переходу в Україну — журнал „Сучасність" (чи не був це крок назад в мовній політиці незалежної України та патріотичної інтеліґенції діяспори?) А в Торонто вже другий рік виходить цікава інформативна газета „Україна і Світ", яка нав'язує діяспорі зрусифікований правопис.

Мова не може бути монополем лінґвістів. І тому бажаємо, не входячи в надто технічну дискусію, представити деякі видимі приклади „шовкової русифікації", які, ми віримо, турбують не лише нас, але й всю свідому українську діяспору.

Про „ґ", „г" та ще трішки про „х"

В боротьбі діяспори проти русифікації України символічного значення набрало поборювання заборони букви „ґ". Ця одержимість в обороні нечасто вживаної літери не раз дивує гостей з України. „Лише діяспорі потрібна буква „ґ", — недавно заявив в телевізійнім інтерв'ю український літературознавець, — Україна ж без неї може обійтися". Насправді ж, усунення „ґ" з української мови мало далекосягаючі наслідки саме таки для української мови в Україні, а не в діяспорі. Викинувши літеру „ґ", русифікатори спотворили вживання літер „г" і „х" та зблизили українську мову до південноросійських говірок. Викинення „ґ" також утруднило транслітерацію, або спосіб переписування слів з української мови на чужоземні та з чужоземних на українську. Знову ж таки, донедавна від такої транслітерації хворіла Україна, бо діяспора таку „совокраїнську" транслітерацію відкидала.

Продовження буде.

Мої враження з подорожі на Київський музичний фестиваль

Поїхав я, як один з молодих композиторів, на Київський музичний фестиваль, що проходив у столиці України 2—11-го жовтня цього року. На летовищі у Борисполі уже падав сніг. До будівлі було, може, метрів 20, але нас запросили до автобуса, який наповнився людьми аж тріщав, а також димом від ґазоліни. Їхали не довше, ніж чверть хвилини, але й за цей час стало важко дихати.

Заходимо до напівтемного приміщення, де світла рівно стільки, скільки треба, щоб люди не наштовхнулися один на одного. Хто хоче, стає переді мною в чергу і свариться марно, бо так чи інакше стоятимеш останній. Черги не новина в Україні, й місцеві люди дають собі раду ліпше, ніж чужинці. Цілих три години тривало, заки проминув я контрольні камери митниці та вийшов до іншого приміщення. Тут я побачив незнайомого чоловіка, який тримав напис „Орест Ґерасимчук". І хоч моє прізвище насправді є Гарасимчук, та ніколи не був я більше задоволений, ніж тоді, коли побачив цього чоловіка.

Окрім мене, він зустрів ще двох композиторів. Це були Кевін Моловн із Кембриджського університету, Англія, і Бернард Рендс з Бостону. Поїхали ми до готелю „Москва"; в дорозі розповідав їм про Київ те, що знав, як американець українського походження. Увагу моїх супутників привернув монумент слави, який кияни прозвали „бабою". Сам я про цей монумент уже знав і бачив його близько трьох років тому під час турне зі Студією Мистецького Слова Л. Крушельницької. Та не знав я, хто ці два композитори, і довідався про них уже під час фестивалю. Кевін Моловн — один з більш відомих атональних композиторів у Великобританії, а Бернард Рендс викладає композицію у Гарвардському університеті, нагороджений Призом Пуліцера (Pulit zer Prize) та є постійним композитором у Філядельфійській Філгармонії. Щастя, що не знав я цього раніше, бо зніяковів би та розгубився б у їх присутності.

Того вечора приїхав нас забрати на вечерю Юрій Василевич, директор саксофонового Квартету. Також присутні при вечері були два музиканти з Канади, Мартин Фостер (скрипаль) і Евген Плавуцький (піяніст). За короткий час приїхали до хати пана Сергія, що грає баритон-саксофон для Квартету. Чоловік багатирського росту, а його чотирирічна дочка виглядала на шість-сім років. Сергій усміхнено сказав, що вона така, як батько! Того вечора ми їли багато смачних страв, включно з голубцями, що їх ми їли перший і останній раз за цілу поїздку на Україну. Спілкувалися ми добрих пару годин. Пізніше, під час Фестивалю, згадували, яка це прекрасна була вечеря, бо в готелях їжа не найліпша.

Почався 4-ий Інтернаціональний Музичний Український Фестиваль в суботу ввечорі 2-го жовтня у Державному Академічному Театрі опери та балету України ім. Т.Г. Шевченка. При великих світлах телевізійних камер почався виступ Молодіжної Симфонічної Оркестри Харківського Академічного театру опери та балету ім. М.В. Лисенка. В програмі виконувалися твори Річарда Неймеза, Бернарда Рендса, Вірка Балея та Івана Карабиця. Твори були дуже заавансовані та високого калібру. Тяжко сказати, що подобалося ліпше, бо і Бернарда Рендса твір „Пісні про затемнення" є дуже красний, і твір Карабиця „Концерт для оркестру Ч. 2" також написаний музично дуже доброю технічною мовою. Вірко Балей диригував з великою упевненістю та енергією дуже скомпліковані твори цілий вечір. По концерті відбулося прийняття, де можна було трохи відпочити, поговорити з іншими музикантами, композиторами та з іншими важливими особами.

Починаючи другим днем Фестивалю, концерти відбувалися по два-три на день, часом чотири. Кожного дня, звичайно, не так довго по сніданку, ходив я на пополудневий концерт, що відбувався часом у Консерваторії ім. П.І. Чайковського (у великій або малій залі), часом в Будинку вчених України А Н, часом в Республіканському Будинку органної та камерної музики, а навіть раз у Володимирському Соборі. А ввечорі також ішов я на концерт, що часто відбувався у великій залі так званої Оперної Студії в Консерваторії. Репертуар був різний: камерний, оркестральний, хоровий. Спеціяльно був великий репертуар ансамблів камерної музики. Рівночасно була музика часом тональна, політональна і атональна, з великим акцентом на атональну музику: цією гармонією багато компонують сучасні композитори. Якість виконавців була загально на дуже високому рівні — виконавці з України та інтернаціональні артисти.

Кілька творів справили на мене чимало враження. Це були: Філіп Вигбі (Англія) — Симфонія ч. 2 „Подорожування", Лючіяно Беріо (Італія) — Сеґменза VII для гобою, виконала її Олександра Погран (Канада); Кевін Маловн (Англія) „Метрополіс"; Анатолій Мирошник (Австралія) — „Яблунька біла" на вірші Онуфрієнка; Володимир Тилик (Україна) — Концерт для хору на вірші О. Підсухи, та Раманінова „Дзвони", що є величний твір, виконаний на закінчення Фестивалю. Це вичислення ніяк не охоплює цілости Фестивалю, бо було багато ще визначних композицій і виконавців (як, наприклад, дириґування Вячеслава Блінова).

Відбувалися і інші імпрези, наприклад, прийняття в Американській Амбасаді. Запрошення особисте прийшло від Джана Бравна, першого американського пресекретаря до України. Знову була можливість познайомитися з різним та мішаним товариством. Приємною несподіванкою виявилося, що Джан Бравн і я ходили до спільного університету — університет Ратґерс в Ню Бренсвік у Ню Джерзі. Почали ми згадувати старі часи та співати пісню нашої альма-матер „Он ди бенкс оф ди олд Ралітан". ('On the banks of the Old Raritan'). (На берегах старої ріки Рарітан...).

Пізніше також була можливість поїхати в екскурсію по Києву. Їдучи в автобусі, можна було побачити те, що не побачили, ходячи пішки. Поїхали в Печерську Лавру, до Золотих воріт, до Андріївського Собору та до монументу „возз'єднання". Київ не можна об'їхати за один день, ані також за тиждень, але я знаю бодай, що трохи його побачив. Може найбільше враження з цілої поїздки було зараз коло нашого готелю: при Майдані Незалежности раніше стояла статуя Леніна, нині поставлено величезну рекляму про жіночі змагання з тенісу, що свідчить про духове розкріпачення в настроях українців. Дуже допомагала нам під час екскурсії Людмила Омельченко, яка не тільки чудово описувала Україну та її історію, але також служила як перекладач під час цілого Фестивалю. Вона працює учителькою англійської мови при Київській Консерваторії.

На невеселому економічному відтинку існує ще більше розширення цін і їх нереґульованість; вони зросли непомірно більше за ці два і півроку, коли я тут був. Багато товарів мають західні ціни, а натомість харчові продукти за валюту дуже дешеві супроти західніх: дві особи можуть, наприклад, з'їсти вечерю за доляр-два. А „Бітбурґер", — чи не німецький ресторан, — в той сам час продає поодинокі „гамбурґери" по шість долярів. Про існування економічної реформи можна судити по крамницях західніх компаній — Бенетонс, Рібук, Сіґрамс та інших.

Хотів я піти на прийняття з нагоди закінчення Фестивалю (воно відбувалося один день перед закінченням музичних концертів). Але мою композицію мали виконувати в останній день Фестивалю, то якраз я мусів бачитися з піяністом Олегом Павловим для проби. Ми не тільки музикували чотири і півгодини, але розмовляли на цікаві філософічні теми музики, інтерпретації, атональну та тональну музику, музичну історію та навіть про музичну індустрію тут і там. Щодо інтерпретації моєї композиції „Епізоди" наші думки розходилися: я вірю, що мусить воно йти швидким темпом, ясно заґране, з кантиленною лірикою; має воно блиснути і зґаснути. Піяністові Олегові подобалося значно поволіше темпо, заґране більше в чистому клясичному стилі, із стриманим т.зв. рубатто. Багато ми з цієї розмови та гри скористали. Від других композиторів я довідався, що часто, дуже часто не погоджуються автор з виконавцем щодо інтерпретації твору. Розуміючи це і хоч маючи цілком інший погляд на виконання мого твору, я нині дуже задоволений, що Олег Павлов його виконав.

В останніх днях Фестивалю було багато розмов про наш виїзд з Києва. Майже кожний учасник виїздив в іншу сторону. Деякі виїздили просто додому — чи то до З'єднаних Стейтів Америки, чи до Канади, чи до Англії, Швайцарії, Австралії тощо. Деякі ще мали намір відвідати інші міста України — Львів, Харків; деякі ще поверталися назад до Києва. Я сам поїхав до Німеччини відвідати вуйка і родину. Також в останніх днях Фестивалю серед нас з'явився якийсь вірус і багато хто з нас хворіли, жартуючи дещо самі з себе; на питання: „Як твоя перестуда?" — ми відповідали: „Дякую, вона розвивається дуже гарно".

Повернувшись назад додому, маю бажання листуватися з музиками, яких недавно зустрів у Києві, але рівночасно моєї уваги вимагає інше письмо — письмо, чим це все почалося, — письмо музики, компонування.

Орест Гарасимчук

Володимир Жила

ЗБІРКА ДОБРОЇ ОРГАНІЧНОЇ ЄДНОСТИ

Яр Славутич, „Шаблі тополь", десята збірка поезій, Київ: „Український Письменник", 1992, 102 сторінки.

Не раз уже писалося про те, що поезія за останні десятиліття завоювала особливі симпатії читачів, а також більшу увагу критиків. Не викликає заперечення також інший факт, що сучасні поети значно підняли майстерність своїх творів, збагатили віршову техніку, удосконалили образність, архітектоніку й ритміку.

Отаким коротким словом хочу почати рецензію десятої збірки поезій видатного українського поета з Канади, Яра Славутича. „Шаблі тополь" — це цікаве і глибоке за своїм змістом, видання. Складається воно з 94-ох сонетів, написаних, в основному, в Україні у вікопомний час виборювання українським народом незалежности власній державі. Тому ці твори, як стверджує саме видавництво, „можна назвати історичними, бо вони публіцистично гострі, по-філософськи мудрі й по- українськи ліричні та ніжні".

Згадані сонети є творами особливо високої інтелектуальної напруги. У них Яр Славутич уболіває за долю нації, утверджуючи визвольницькі ідеали та глибокий демократизм. А увесь комплекс складаних його філософських, етнічних і моральних проблем, суджень, роздумів нестримною течією вливається в його сонети і визначає їхню тематичну основу. Тим він і вносить у свої твори індивідуальні особливості, роблячи їх своєрідними в історично-літературному процесі. Тут він не відступає ні на йоту від франківського традиційного визначення сонета:

П'ятистоповий ямб, мо з міді литий,
Два з чотирьох, два з трьох рядків куплети,
Пов'язані в дзвінкі ритмові сплети, —
Лиш те ім'ям сонета слід хрестити.

Тій формі й зміст най буде відповідний:
Конфлікт чуття, природи блиск погідний
в двох перших строфах ярко розвертаєсь.

Страсть, буря, бій, мов хмара піднімаєсь,
Мутить блиск, грізно мечесь, рве окови,
Та при кінці сплива в гармонію любови.

Таким чином думка поета невтомно працює над мистецьким освоєнням так званих „великих питань", що „колотяться вже триста літ". В той же час його мислення оновлюється філософськими категоріями пізнання життя і знання, добра і зла, любови й ненависти:

Така велика, світова жальба!
Куди подівся імпет України?
Ще й досі в круг кривавої махіни
Веде народи брежнєвська ганьба.

То спалахне визвольна боротьба,
То знов пригасне, наче крик чаїний.
Допоки ж буде покіт кураїни
Служити символом, немов хвальба?

Не мавши дому, просяться у прийми
Смутні вигнанці, їм хоч душу вийми.
І це колотиться вже триста літ.

Гей-гай, безбатченки! На втікачеві
Не блиснуть, скільки не полохай світ,
Свободоносні панцери крицеві.

(стор. 51)

У цих рядках розв'язується національно-філософська проблема волі і державности народу. Причому поет робить це стисло, щось у пляні своєрідного мистецького відкриття, що хвилює його споконвічною несправедливістю, ганьбою, вигнанням. Але усе разом звучить тут актуально й доречно, бо воно сперте на національно-політичній значності. А сам сонет відзначається чіткістю композиції, зорганізованістю і цілеспрямованістю викладених подій минулого.

Вдячним матеріялом може послужити і сонет „Поблизу Кривого Рогу" (з присвятою сестрі Любі) тут чимало відомомому подій і вражень з далекого минулого:

„А де ж той брат?..
О Боже! В дальній край
Колись тебе малою проводжала".
І полилась раптова сліз навала,
Гірких, народних, наче молочай...

(стор. 25)

Факти ремінісценції зумовлені тут тимчасовим індукційним гальмуванням, яке виникає в процесі сприймання, а потім зникає. Спогад у цілому загальний, але глибокий, викликаний враженням, що тут же і поглиблюється перед зламом у сонеті. Перший тривірш включає тему, протилежну тій, яка фіґурувала спочатку:

Забито вікна планкою навхрест.
Нема садків, хатинок біловидих —
На покрив тисне шиферо-азбест.

Страшна картина совєтської дійсности, що приголомшує страхом і болем, і вимагає деякого уточнення, яке в сонеті ледве можливе. Проте тут Славутич часто-густо „романтизує" пейзаж, доповнюючи його своєрідними штрихами. Така постанова зовсім відповідає ідейно-творчій меті — показати совєтські страхіття, яких немає в перших чотири віршах. Також і розв'язка в підсумку цього сонета жахлива. Вона екологічна в своїй основі:

І тхне з кар'єру вибуховий видих —
Пече в легені смертоносний жар...
Був прав у гніві телевидець Кожухар!

Як і в інших сонетах, тут же бере верх страшна екологія, тобто взаємовідношення між організмом і навколишнім середовищем, що принесло Україні неймовірне спустошення, рани якого навдяд чи погоять віки.

У цій змістовній збірці кожний сонет заслуговує на увагу та окрему аналізу, даючи багатий матеріял для роздумів. Але це вже побажання для інших літературознавців і критиків.

Тут хочемо ще торкнутися заголовку збірки, а саме, чому поет назвав її „Шаблі тополь". Розв'язку цього знаходимо в рядках:

Гострими шаблями
Летять увиш ряди струнких тополь —
І в небі тануть московиті плями.

(стор. 12)

Згадані рядки набирають ще більшого значення, коли їх доповнити заключними словами з іншого сонета:

Минув навіки досвіток лихий —
І щезнув рід вершителів облави,
Бо спокій там, де селяться птахи.

(стор. 46)

Це порада для москалів, що заступають отих диких кочівників, обрів, або ж аварів. Іншими словами, Україна миролюбна держава... визволившись з-під московського ярма уявними „гострими шаблями", прагне жити в мирі з сусідами... Але чи збагнуть ці думки негідник Руцькой (сонет про нього не ввійшов у збірку) та різні Жириновські — до речі, всі вони з України, всі вони чверть—чи півукраїнці...

Ці два сонети дали мистцеві Стратилатові переконливе уявлення для малюнка з лелеками на обкладинці, що тут же і розкриває ідею збірки та мобілізує увагу читача.

Видання „Шаблі тополь" кишенькового розміру, друк чіткий, виконаний на доброму папері. У збірці вміщено ориґінальний підсумковий вступ, у якому автор переконливо розповідає про своє становлення як людини й поета та про свої переживання від відвідин України.

У цій рецензії наскрізь доцільно коротко розповісти про автора, який протягом минулих двох років побував в Україні аж чотири рази. Брав участь у конґресі Міжнародної Асоціяції Україністів, у фестивалі поезії „Золотий гомін", у двох річних шевченківських святкуваннях, у відзначенні 500-річчя українського козацтва в Запоріжжі, у симпозіюмі про голодомор 1932—33 років, у підготові до референдуму... Яр Славутич був запрошений до редакційної ради журналу „Соняшник" та обраний членом Спілки Письменників України. Його запрошено прочитати в Київському університеті курс про українську літературу в діяспорі.

Останніми роками надруковано поезії Яра Славутича, деякі з супровідними статтями, у „Літературній Україні" та в журналах чи річниках „Київ", „Всесвіт", „Вітчизна", „Поезія", „Дніпро", Дзвін", „Тернопіль", „УКраїнська Культура", „Жінка", „Україна", „Ukraine" (англ.), „Бористен" (Січеслав), „Хортиця" (Запоріжжя), „Прапор" (Харків), „Саксагань" (Кривий Ріг), „Поріг" (Кіровоград), „Донбас", а також в газетах „Сільські Вісті" (тираж тоді близько півтора мільйона) і „Молодь України" (тираж близько мільйона) та в обласних газетах Києва, Львова, Вінниці, Тернополя, Чернигова, Січеслава, Запоріжжя, Кривого Рогу, Кіровограду, Херсону, Черкас і Луганського. Літературні дослідження вміщено в „Літературній Україні", в журналах „Слово" і „Час", „Київ", „Всесвіт", у збірнику „Золотий гомін" та в деяких обласних газетах.

Видано нові твори, написані переважно в Україні: „Шаблі тополь" (1992), „Меч і слово", збірник досліджень і статтей (1992), мартиролог української літератури „Розстріляна муза" (1992). Перевидано „Живі смолоскипи" (1992), спогади „Місцями запорозькими" (1992), твори на історичні теми „Слово про Запорозьку Січ" (1991); друге вид. — 1992; третє — 1993, нагороджене премією ім. Д. Яворницького, „Яворницького), „Соловецький в'язень" (1992). 1993 року виходить у світ поема „Моя доба" (625 октав).

Тим часом в Едмонтоні (Канада) видано збірник вибраних досліджень і статтей „Українська література в Канаді" (1992) і „Три поеми і шість поезій", двомовну збірку, з англійськими перекладами Р. О. Татчина, О. Фербей та В. Кірконела.

Під час свого побуту в Україні Яр Славутич відвідав 40 міст і понад 50 сіл, виступав на літературних вечорах у Київському палаці „Україна", у Львівському оперному театрі, у Винниці, Чернигові й Січеславі, а також часто в радіо й телебаченні. Читав лекції в чотирьох університетах і п'ятьох педінститутах та в училищах в Умані та Ірпені.

Підсумовуючи, треба сказати, що, незважаючи на друкарські огріхи і на факт, що не завжди тут дотримано правопис автора, десята збірка поезій Яра Славутича, „Шаблі тополь", заслуговує високої оцінки. Вона одночасно є і потужним словом у розвитку українського сонета, якому Славутич дав нове життя, розширивши його тематику та наснаживши в багатьох випадках глибоким філософським змістом. Збірку з інтересом прочитає кожний, хто цікавиться українською літературою і шукає в ній органічної єдности і тотожности ідеї з формою та форми з ідеєю.

Збірка вийшла в світ напередодні 75-річного ювілею Яра Славутича і таким чином стала основним засвідченням творчого світу поета, відомого тепер уже по всій Україні.

До збірки, як нас повідомили, спізнилося яких десять сонетів. Наводимо тут один із них:

РУЦЬКОЙ

(Додати до збірки „Шаблі тополь", Київ, 11992)

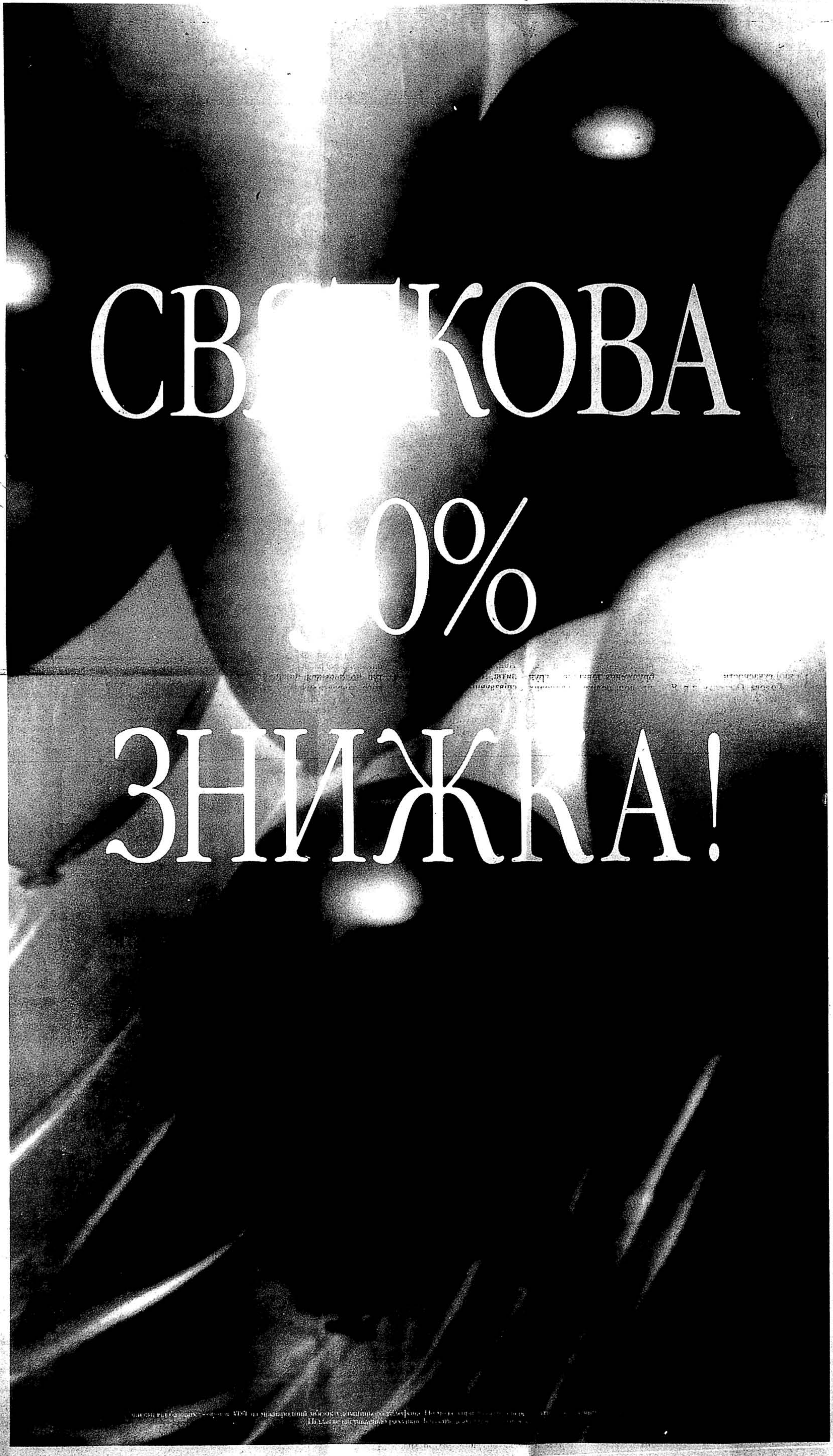
Убивця басмачів Афганістану*
*Пів-малорос, пів-чудь о пів-єврей**,*
Удався він до імперських ідей
І напускає царського дурману.

Смішний лжерус, готує райську манну
Для всіх обдурених. Кремля плебей,
*Одним погрожує, немов Арей***,*
А другим тиче церкву мироздану.

Сибіру совість, Єльцин переміг
Останки мафії між партократів,
Загнавши Ґорба в лисячий барліг.

А що ж Руцькой? Бундючно розпихатів,
Сливе за принца — і пельмени їсть
Усім голодним москалям на злість.

Примітки автора: *Басмачі — національні повстанці, визвольники.
**Три половини дають півтора людського.
*** Бог війни в мітології.

Вписуйтесь сьогодні, і кожну суботу, до 27-го листопада 1993 року, ви щадитимете 30%* на розмовах, зроблених без допомоги оператора, до України, або якоїсь іншої країни вашого вибору.

Ви можете телефонувати на будь-яку кількість номерів в одній країні вашого вибору. Та заощаджувати цілу добу. Немає ніяких обмежень щодо часу. Та ніяких щомісячних внесків.

Крім того, в інші дні продовж тижня до 30-го листопада 1993 року ви отримуєте 20% знижку на усіх розмовах з Україною без допомоги оператора.

НА СВОЮ ПЕРШУ РІЧНИЦЮ ПРОГРАМА AT&T SPECIAL COUNTRY℠ SAVINGS ДАЄ ОСОБЛИВУ МОЖЛИВІСТЬ ЗАОЩАДЖЕННЯ.

Якщо ви вже вписалися в програму AT&T **Special Country**℠ Savings, щоб дзвонити до України, вам не треба дзвонити на номер 800. Ви отримаєте усі ці знижки автоматично. Отже, скористуйтеся цією нагодою, щоб подзвонити своїм близьким, що живуть далеко від вас. Можна говорити довше, а платити можна менше.

Вписуйтесь в програму AT&T **Special Country**℠ Savings сьогодні. Це ще одна частина **Пляну Я** від AT&T.

Щоб вписатися, дзвоніть до нас **1 800 858-9026 дод. 7086** від 8 години ранку до 8 години вечора сім днів на тиждень. Можете говорити українською мовою, якщо бажаєте.

AT&T

„Дні скорботи і пам'яті у Філядельфії"

Проходять ті дні — так спонтанно по всіх українських осередках у світі, у сірочорних барвах, нелегко проходять, бо з болем, що виривається тоді з глибини душі то зідханням, то непроханою сльозою...

Пройшли ці дні і в Філядельфії. Влаштовував це скорботне відзначення громадський комітет, під патронатом УКРади і УККА. Очолив цей комітет Ігор Чижович. Відчувалася дружня співпраця, що й стало запорукою успіху. Кожний дав у працю підготови частку себе самого. Відбулося це 16-го і 17-го жовтня ц. р. в УОКЦентрі.

В суботу, 16-го жовтня, влаштовував конференційну частину Осередок Праці НТШ, очолений д-ром Ярославом Заліпським. Запрошено на доповідь мґра Володимира Микулу, тепер з Ню Йорку, але щодо проживання — з (Великобританії). Це вперше наша філядельфійська громада зустрілася з цим дослідником трагічної історії України XX століття. Публікував він свої праці також англійською і німецькою мовами, а в центрі його зацікавлень — трагедія голоду. Тема його була: „Голод 1932—1933 років на тлі минувшини і сучасности".

Голова Осередку д-р Я. Заліпський проголосив хвилину молитовної мовчанки у пам'ять всіх, що загинули від голоду в Україні. Тоді прелеґент виголосив доповідь, основану на документальних дослідах. Проводити їх нелегко, бо перепис населення 1939 року був зфальшований, подано підвищені цифри в демографічному підрахунку, тому різні джерела подавали інші цифри загинулих. Попереднє обчислення населення з 1937 р. в Україні було цілковито засекречене, його не проголошено. Ще в розгарі голоду М. Скрипник, нарком, говорив про цифру 8 мільйонів жертв голоду. Тоді він і поповнив самогубством. Ще раніше, в травні того ж 1939 р., зробив це М. Хвильовий.

Сам Сталін у розмові з Черчілем поправив його, коли Черчіль запитав, чи правда, що в 1933 році в Україні загинуло від голоду 6 мільйонів. Сталін сказав тоді: а чому не десять? Так, Сталін, якого ненавиділи навіть його співробітники, уважав це немалим осягом, адже він хотів цілковито винищити український народ, тільки, як жалівся, забагато їх, тож усіх годі винищити... Та з певністю подають дослідники, що загинуло тоді понад 7 мільйонів. Згадав доповідач і негідні імена виконавців-адміністраторів голоду — Постишева, Кагановича та інших.

Пригадав також західніх репортерів, діяметрально протилежних своєю настановою — шляхетного М. М. Маґґеріджа з Великобританії і підлого В. Дюранта, що за свою нечесну працю здобув в Америці відзнаку Пуліцера. Нав'язуючи до сучасности, прелеґент пригадав слухачам відомий вже фактичний стан вимирання українського народу, про що свідчать демографи: смертність рік за роком перевищує народжуваність в Україні. Все це наслідки довготривалого недоїдання, великого забрудження довкілля — ґрунтів, вод, повітря, харчових продуктів, а остаточно катастрофа Чорнобиля.

Слухачі були вдячні прелеґентові за його вмотивовані твердження, за аналізу трагічних руйнівних подій на нашій батьківщині в XX ст.

Після доповіді слідувало висвітлення документального фільму С. Новицького „Жнива розпочу". Навіть тим, які вже декілька разів бачили цей фільм, тиснулися сльози як вияв болю, як глибинний протест проти убивців української людини, всього народу, адже четвертина його згинула тоді в Україні. Із страдальних личок умираючих дітей, з очей жінок, чоловіків, здавалося, зривався завмерлий у самому зачатті крик протесту проти байдужости світу до долі загибаючої України. Байдужість і користолюбство проглядало з заяви речника уряду президента Рузвельта, який сказав, що інтереси Америки вимагають не вмішуватися у справу України, саме в 1933 р., коли ЗСА визнали офіційно совєтську владу. Тож світ мовчав тоді, коли загибала в смертельних муках Україна... Так відбувся перший „День скорботи і пам'яті" у Філядельфії.

Другий день скорботи позначився жалобним концертом, що його влаштував згаданий вже комітет.

Відкрила концерт ведуча програмою Віра Кліш, пригадавши, що під час концерту жалю і скорботи не буде оплесків. Проголосила хвилину мовчазної молитви. Авдиторія встала. Погашено світла. Мовчки пройшов ряд дітей через усю залю до сцени — сумівців і пластунів зі засвіченими свічками. Вони поставили їх перед великим освітленим хрестом, де у підніжжя було зложено квіти. Двома крилами від хреста стали діти. Дуже відповідну до хвилини декорацію виконав Юрій Наконечний у співпраці з У. Мазуркевич.

Перша точка — рецитація поезій Василя Барки „Голод" з його чотиритомного строфічного роману „Свідок для сонця шестикрилих" з книги третьої. Виконав Іван Праско, відомий рецитатор.

Чоловічий хор „Прометей" під орудою Адріяна Британа із акомпаньяментом піяністки Лесі Рудий, виступив з молитовним репертуаром: при Господній молитві „Отче наш" А. Гнатишина всі з'єдналися в молитві, стоячи. Виконано співзвучні до настрою вечора два псальми: „Восхвалю ім'я Бога моєго", музика Д. Бортнянського, і „Услиши, Господи", музика І. Лаврівського.

На тлі цих фактів під заголовком „Майбутнє України в світлі голодової облоги 1932—33" д-ра Івана Головінського.

Високої кляси були всі вокально-музичні виступи гостей з України. Марічка Стеф'юк, сопрано, солістка Київської опери, виконала під акомпаньямент концертового піяніста Володимира Винницького твори: „Ой три шляхи широкії", на слова Т. Шевченка, музика Я. Степового, арію Ельвіри з опери Верді „Ернані", пісню „Тяжко жити на чужині" та пісню „Соловейко", слова і музика Марка Кропивницького.

Особливо остання пісня виявила високу клясу вокальної майстерности і широке амплуа співачки, бо твір має партії для кольоратурного сопрано. Співачка дістала за цю пісню найвище відзначення на европейському конкурсі. Відчувалася легкість у виконанні складних вокальних партій.

Глибоке враження на слухачів зробила витончена гра на віольончелі киянки Лариси Байрамової, лавреатки багатьох конкурсів. Під фортепіяновий акомпаньямент Олени Берман вона виконала твори „Сум", елегію для віольончелі і фортепіяна, Миколи Лисенка та арію з „Бахіянас Бразимієрос № 3" для віольончелі і фортепіяна Г. Віла Лобос. В інтерпретації Лариси Байрамової прозвучали в творах ноти глибокого трагізму.

Мгр Уляна Мазуркевич, голова Комітету Оборони Національних Людських Прав України, що була членкою діяльности Конґресової комісії ЗСА для дослідів голоду 1932—33 років в Україні, представила значні досягнення цієї комісії і розказала про момент передачі всіх томів досліду урядові України в Києві під час перших державних відзначень голоду в Україні.

Передостанньою точкою багатої програми був виступ Володимира Винницького, лавреата міжнародного конкурсу піяністів, що виконав „Прелюдію" Л. Ревуцького.

Останньою точкою був вокально-музичний виступ кобзаря Олега Марцинківського з Києва, що захопив і до сліз зворушив слухачів піснями в авангардному стилі: „Дума про голод 1933 році", народна пісня „Помолимось", слова і музика Л. Горової, „До українців", слова і музика М. Кукурудзи, і „Молитва", слова В. Кришенко, музика Г. Татарченка. Тематика виконаних О. Марцинківським творів надзвичайна тим, що вона вповні сучасна, таврує перевертнів і закликає їх повернутися на лоно України.

Співом молитви за Україну завершено цей надзвичайно вдалий концерт.

Н. Пазуняк

Державне...

(Закінчення зі стор. 2)

чів. Розуміється, що ці прогріхи можна покласти на конто „джет леґу".

І насувається на думку питання: чому тягнути зараз на торонтонські святкування великих державних риб, так потрібних у кризовій Україні під сучасну хвилину?

А до гостей маємо прохання: створіть негайно хор української армії і пішліть його завойовувати світові симпатії, ви ж добре знаєте, скільки слави Росії придбав своїми виступами у світі хор Червоної армії завдяки прекрасним „хахлацьким" солістам. І не тільки славу, але й „монету".

В Україні

ЛЬВІВ. — Голова об'єднання профспілок области і народний депутат України Ярослав Кендзьор висловився за вихід профспілок Львівщини з республіканської структури і створення спільно з профспілками Івано-Франківської та Тернопільської областей нового національного профспілкового об'єднання. Кендзьор звинуватив керівників Федерації Незалежних Профспілок України у бажанні „знищити українську державу". Я. Кендзьор закликав профспілки включитися в передвиборчу боротьбу і збільшити фонди на її посилення.

ЧЕРНІГІВ. — До сумної дати в житті України — 285 річниці знищення гетьманської столиці Батурина (14-го листопада) представники української діяспори з Нового Уренгою надіслали для спорудження пам'ятника Іванові Мазепі та жертвам розбою Петра Першого 950,000 російських рублів. Для завершення пам'ятника потрібно ще 30 міл. карбованців.

ЛЬВІВ. — Тут почав діяти Митрополичий Церковний Трибунал, створений декретом первоієрарха УГКЦ Мирослава Івана Любачівського. Церковний суд підпорядкований керівникові Церкви і покликаний стояти на сторожі церковного правопорядку, вирішувати спірні проблеми між священнослужителями й вірними, а також розв'язувати подружні проблеми.

ЛЬВІВ. — У Львівському Торгово-Економічному Інституті відбувся міжнародний семінар п.з. „Проблеми становлення авдиторської діяльности в Україні", організований цим інститутом спільно з Товариством „Львівінавдит" та Львівським реґіональним відділом Спілки Авдиторів України. На думку професора Львівського Політехнічного Інституту Євгенія Кузьмина, відсутність законів про авдиторську діяльність на початку перебудови привела до приховування підприємцями податків та неправильного ведення бухгальтерського обліку.

У ЧЕТВЕР, 4-ГО ЛИСТОПАДА. Сенат голосами 94 до 4 схвалив протизлочинний законопроєкт, який передбачає заснування фонду в сумі 22 біл. дол. для збільшення поліційної сили та будову додаткових в'язниць для найбільш небезпечних злочинців країни. Перейшов цей законопроєкт з уваги на те, що значно збільшено суму фондів потрібних для поборювання злочинства, яка уможливила сенаторам обидвох партій призабути їхні суперечки про кару смерти та контролю продажу зброї.

КОЛИ МИНУЛОГО ТИЖНЯ Білий Дім наважився спровокувати Росса Перо на публічну дискусію з віцепрезидентом Алом Гором про користі і некористі Північноамериканського вільного торговельного договору ще поки Палата Репрезентантів будсе над цим голосувати, то Р. Перо не тільки погодився, але й сам запропонував додаткові публічні виступи в означених місцевостях. У відповідь на ці пропозиції Р. Перо, речник Ал Ґора заявив, що їхнє бюро перевіряє дати та можливі приміщення на відбуття цих виступів.

Висловлюємо наш великий смуток з причини смерти

св. п.

ГАННИ ШЕРЕЙ

Українська спільнота світу втратила видатну, Богом обдаровану, співачку, а наша родина, окрім того, ще й дорогу, завжди життєрадісну і чарівну приятельку, куму і хресну маму.

Хай буде їй легка земля й заслужена вічна пам'ять!

Родина КОСТЮКІВ — РАЇСА, ГРИГОРІЙ,
син ТЕОДОР з дружиною ЛЕСЕЮ

У ТРЕТЮ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашої найдорожчої
ДРУЖИНИ, МАМИ, БАБУСІ, ПРАБАБУСІ

бл. п.

СОФІЇ КОСТЮК

будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

у вівторок, 16-го листопада 1993 року
о год. 9-ій ранку

в УКЦ Преображення ГНІХ у Денвер, Кольорадо;
в соборі св. Софії в Римі;
в катедральному храмі в Лондоні, Англія;
в укр. грек. кат. церкві свв. апп. Петра і Павла в Сокалі, Україна.

Родину і приятелів прошу згадати покійну в своїх молитвах.

чоловік — ІВАН з синами і невістками

Ділимося сумною вісткою
з рідними, приятелями та знайомими,
що в п'ятницю, 29-го жовтня 1993 р. у Рочестері, Н. Й.,
несподівано відійшла у вічність
наша найдоржча та незабутня
ДРУЖИНА, МАМА І ДОНЯ

бл. п.

ОКСАНА КУЛИК

ПАРАСТАС відправлено в неділю, 31-го жовтня ц. р. в похоронному заведенні Paul W Harris, Рочестер, Н. Й.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися 1-го листопада в українській католицькій церкві св. Йосафата та на цвинтарі св. Гробу.

У глибокому смутку залишилися:

муж — ЄВГЕН
доньки — АДРІЯНА І ЛІЛЯ
син — ЗЕНОН
батьки — ІРЕНА І МИКОЛА ЛЕБЕДЬ
родина в Канаді та Україні

Замість квітів пожертви просимо складати на
ФОНД ДІТЯМ ЧОРНОБИЛЯ.

Ділимося сумною вісткою,
що в п'ятницю, 22-го жовтня 1993 року, несподівано
відійшла у вічність на 89-му році трудолюбивого життя
наша найдорожча
ДРУЖИНА, МАМА, БАБЦЯ, ПРАБАБЦЯ, СЕСТРА І ТЕТА

бл. п.

НАДІЯ БАБ'ЮК
з дому ТЕРЕЩИН

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбулися в церкві св. Богоявлення в Рочестері, 24-го жовтня 1993 р. Тіло покійної спочило на українському православному цвинтарі св. Андрія Первозванного у С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

У глибокому смутку залишились:

муж — ТЕОДОР
син — ЗЕНОН з дружиною ОКСАНОЮ та дітьми АНДРІЄМ, ТАМАРОЮ, РОКСОЛЯНОЮ з чоловіком ОЛЕГОМ КРАМАРЧУКОМ і сином ОЛЕСЕМ, ЮРІЄМ з дружиною АЙЛІН і донею ДЖЕЙМІ
син — МИРОН з дружиною УЛЯНОЮ та донею АСЕЮ з чоловіком ГРИГОРІЄМ СТАБС
сестра — АННА СКРИННИК з родиною в Україні
сестрінка — НАТАЛКА БАБ'ЮК з дітьми ІГОРЕМ та ХРИСТЕЮ з чоловіком ІГОРЕМ ЧИХОВИЧЕМ
племінник — МИРОН БАБ'ЮК з дружиною ТАНЕЮ та родиною
племінник — ОРЕСТ БАБ'ЮК з дружиною ДЖУН
свати — КАТРУСЯ І МИХАЙЛО ЛЯПЬКИ
та ближча і дальша родина в Україні

„Слово"...

(Закінчення зі стор. 2)

ся про „хронобіологію", цебто про життєві ритми людини. Тут є і таблиця, котра каже, коли і що найкраще робити чи не робити. Довідуємося, зокрема, що „годиною кохання" є 8-ма година ранку, та, що алькоголь найменше шкодить, коли його пити між 6-ою і 8-ою годинами вечора...

Згадати треба і про „Систему аурікулярної експрес діягностики онкологічних захворювань 'Експерт'. Ця „система" базується на комп'ютерному дослідженні „електропровідности в певних точках вушної раковини". За максимум 40 секунд! вже „знаєте", чи у вас є тумор внутрішніх органів, як шлунку, підшлункової залози, кишковника, кутньої кишки, матки чи молочної залози. Не можна обминути і винахідливу рекляму про „Грудні чаї Василя Головчака". Головчак проживає у Старосамбірському районі і продкує з рослин 13 родів „грудних чаів". Не буду коментувати вірша „Миргородские вечорницы", що його написав Олександер Щербак, „врач г. Киева" у липневому числі, бо не знаю російської мови, хіба що скажу „cui bono"?

На кінець ще така моя заввага: у липневому числі „Слова Лікаря" на першій сторінці є велика рекляма німецької фармацевтичної фірми „Boeringer Ingelheim". В українському перекладі вона написана „Берінгер Інгельхайм" — чому не „Берінгер Інгельгайм"? Чи тому, що у росіян нема літери „ґ", а наше „г" вимовляють як „х"? Чи не час вже вільній Україні виправити правопис, що його нам накинули окупанти і наші русифікатори?

Провідник — Марійка Бокало, ланкова плавання УСЦАК; комісія — Христя Процюк, Іван Макар, Ліда Остафійчук, Люба Гуменюк, Юрко Гуменюк, Оленка Ґалькович, Ганя Дашавець, Таня Данилів, Надійка Данилів.

Учасники — „Тризуб" — 14; СУМА — 18; „Чорноморська Січ" — 10; Пласт — 5.

Зареєстровано понад 60, але з уваги на дощову погоду приїхало 47 і успішно відбули змагання

Ключове точкування: „Тризуб" — 176; СУМА — 97; „Ч. Січ" — 83; Пласт — 36.

Нові рекорди — вісім індувідуальних і два в гінцях.

Роздача нагород відбулася в год. 1-ій у 'Веселці'.

М. Бокало подякувала УНСоюзові за трофеї і Союзівці за вживання басейну. Уляна Дячук — головний предсідник УНС, зложила ґратуляції за успішні змагання, а Мирон Стебельський, голова УСЦАК, зложив признання комісії за успішні змагання, а учасникам за вміння і витривалість.

Трофеї роздали М. Бокало і М. Стебельський від УСЦАК, У. Дячук, Володимир Квас і Аня Дідик-Петренко від УНСоюзу.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

ВИСЛІДИ З 37-ИХ ПЛАВАЦЬКИХ ЗМАГАНЬ, 4-ГО ВЕРЕСНЯ 1993 РОКУ НА СОЮЗІВЦІ ЗА ПЕРШЕНСТВА УСЦАК ТА ТРОФЕЇ УНСОЮЗУ

Учасники плавацьких змагань з трофеями.

ХЛОПЦІ

10 років і нижче: 25 м вільний — 1. Павло Міджак („Тризуб") 16.95 сек., 2. Марко Макар („Січ"), 3. Тарас Кулик (СУМ); 50 м вільний — 1. Томчик Макар („Січ") 36.80 сек., 2. Павло Міджак („Тризуб"), 3. Данило Левицький („Січ"), 25 м горілиць — 1. Марко Макар („Січ") 23.29 сек., 2. Тарас Кулик (СУМ), 3. Володимир Щупак (Пласт); 25 м грудний — 1. Данило Левицький („Січ") 27.42 сек., 2. Влодко Вирста (СУМ) 3. Володимир Щупак (Пласт); 25 м метелик — 1. Марко Макар („Січ") 19.66 сек., 2. Павло Міджак („Тризуб") 3. Тарас Кулик (СУМ).

11—12 років: 25 м вільний — 1. Андрій Міджак („Тризуб") 15.04 сек., 2. Андрій Ґалонзка (СУМ) 3. Михась Роквел (СУМ); 50 м вільний — 1. Антоній Токарчик („Тризуб") 28.60 сек., 2. Дам'ян Гуменюк („Січ") 3. Никола Ефремов („Січ"); 25 м горілиць — 1. Андрій Міджак („Тризуб") 17.94 сел., 2. Андрій Ґалонзка (СУМ) 3. Михась Роквел (СУМ); 25 м грудний — 1. Богдан Токарчик („Тризуб") 18.07 сек.,* 2. Михась Целюх („Тризуб"), 3. Михась Роквел (СУМ); 25 м метелик — 1. Антоній Токарчик („Тризуб") 15.05 сек., 2. Томик Макар („Січ") 3. Михась Целюх („Тризуб"); 4x25 м вільний гінці — 1. „Січ" — Д. Гуменюк, Д. Левицький, Т. Макар, М. Макар 1:16.86 сек., 2. СУМ — Т. Кулик, В. Вирста, А. Ґалонзка, М. Роквел.

13—14 років: 100 м змінний — 1. Андрій Міджак („Тризуб") 1 хв. 21 сек., 2. Михась Целюх („Тризуб"); 50 м вільний — 1. Марко Калита („Тризуб") 29.14 сек., 2. Михась Свайдер („Тризуб"), 3. Марко Ґалонзка (СУМ); 50 м. горілиць — 1. Марко Калита („Тризуб") 37.16 сек*, 2. Марко Ґалонзка (СУМ); 50 м грудний — 1. Богдан Токарчик („Тризуб") 40.51 сек., 2. Томчик Макар („Січ") 3. Марко Ґалонзка (СУМ); 100 м вільний — 1. Марко Калита („Тризуб") 1 хв. 07.17 сек., 2. Никола Ефремов („Січ"); 50 м метелик — 1. Богдан Токарчик („Тризуб") 34.74 сек., 2. Михась Свайдер („Тризуб"),4x50 вільний,гінці — 1. „Тризуб" 2 хв. 10.86 сек.*, А. Міджак, П. Міджак, Б. Токарчик, А. Токарчик.

15 і вище: 100 м змінний — 1. Андрій Сененко („Тризуб") 1 хв. 15 сек., 2. Роман Данилів („Тризуб") 3. Ґена Шевченко („Січ"); 50 м вільний — 1. Степан Солтис (СУМ) 27.28 сек., 2. Андрій Сененко („Тризуб"); 50 м горілиць — 1. Новий рекорд — Антоній Токарчик („Тризуб") 33.97 сек.*, 2. Петро Галькович (СУМ); 50 м грудний — 1. Андрій Сененко („Тризуб") 38.88 сек., 2. Роман Данилів („Тризуб") 3. Петро Галькович (СУМ); 100 м вільний — 1. Степан Солтис (СУМ) 1 хв. 04.35 сек., 2 Михась Свандер („Тризуб"); 50 м метелик — 1. Роман Данилів („Тризуб") 40.23 сек., 2. Степан Солтис (СУМ) 3. Петро Галькович (СУМ); 4x50, змінний гінці — „Тризуб" — М. Свайдер, М. Калита, Р. Данилів, Т. Сененко 3 хв. 03.49 сек., 2. СУМ — С. Солтис, П. Галькович, М. Ґалонзка, Д. Длябога.

ДІВЧАТА

10 і нижче: 25 м вільний — 1. Стефа Федорійчук (СУМ) 20.53 сек., 2. Лариса Щупак (Пласт), 3. Ніна Целюх („Тризуб"); 50 м вільний — 1. Юля Кулік (СУМ) 34.41 сек.*, 2. Алекса Мілянич (Пласт), 3. Лариса Щупак (Пласт); 25 м горілиць — 1. Соня Токарчик („Тризуб") 21.12 сек., 2. Алекса Мілянич (Пласт), 3. Стефа Федорійчук (СУМ); 25 м грудний — 1. Юля Кулик (СУМ) 22.32 сек., 2. Соня Токарчик („Тризуб") 3. Лариса Щупак (Пласт); Стефа Федорій чук (СУМ); 25 м метелик — 1. Юля Кулик (СУМ) 17.20 сек., 2. Соня Токарчик („Тризуб") 3. Ніна Целюх („Тризуб"); 4x25 вільний гінці — 1. „Тризуб" — Пласт 1 хв. 27.67 сек.*, Н. Целюх, С. Токарчик, А. Щупак, А. Мілянич; 2. СУМ — Ю. Кулик, С. Федорійчук, І. Кулик, О. Кулик.

11—12 років: 25 м вільний — 1. Таля Храплива (Пласт) 20.26 сек., 2. Ксеня Рибак (Пласт); 25 м горілиць — 1. Іванка Кулик (СУМ) 16.51 сек.*, 2. Таля Храплива (Пласт); 25 м грудний — 1. Іванка Кулик (СУМ) 17.69 сек.*; 25 м метелик — 1. Іванка Кулик (СУМ) 14.85 сек.*.

13—14 років: 50 м вільний — 1. Наталка Сененко („Тризуб") 38.42 сек., 2. Таня Грицковян (СУМ) 3. Оксана Дашавець (СУМ); 50 м горілиць — 1. Таня Грицковян (СУМ) 54.39 сек., 2. Оксана Дашавець (СУМ) 3. Аріана Головка (СУМ); 50 м грудний — 1. Наталка Сененко („Тризуб") 48.88 сек., 2. Таня Грицковян (СУМ) 3. Адріяна Головка (СУМ); 100 м вільний — 1. Наталка Сененко („Тризуб") 1 хв. 30.30 сек.

15 років і вище: 100 м змінний — 1. Галина Зиблікевич („Тризуб") 1 хв. 19 сек., 2. Аллисон Стеґаш („Січ"); 50 м вільний — 1. Орися Дупляк („Січ") 49.30 сек., 2. Шанон Манґон („Січ"); 50 м горілиць — 1. Орися Дупляк („Січ") 51.63 сек., 2. Шанон Манґон („Січ"); 50 м грудний — 1. Галиа Зиблікевич („Тризуб") 39.80 сек., 2. Аллисон Стеґаш („Січ"); 100 м вільний — 1. Аллисон Стеґаш („Січ") 1 хв. 22.38 сек., 2. Орися Дупляк („Січ"), 3. Шанон Манґон („Січ"); 50 м метелик — 1. Зибликевич („Тризуб") 34.39 сек., 4x50 змінний гінці — 1. „Січ" — СУМ 3 хв. 14.14 сек., О. Дупляк, Ш. Манґон, І. Кулик, Т. Грицковян.

— — —* нові рекорди